

XVIII. Antiqua. ¹ De his, quæ a diversis naufragiis rapiuntur.

Quidquid ex incendio, ruina vel naufragio raptum fuerit, et aliquis ex hoc quidquam ab aliquo suscepit sive celaverit, in quadruplum reformare cogatur.

XIX. Antiqua. ² De hæreditate, et successoribus furis.

Si quis furi mortuo in hæreditatem, aut ex testamento, aut ex sanguinis propinquitate successerit; quia crimen cum fure defecit, poenam quidem non sustineat, sed damni satisfactionem exsolvat, quod fur si vixisset, fuerat soluturus. Si autem maius est damnum quam hæreditas, faciat cessionem ³.

XX. Antiqua. ⁴ De his, qui fures, aut reos captos excusserint.

Si quis furem captum, aut reum alicui excusserit; si maioris loci persona est, extensus coram iudice pro sola præsumptione C. flagella suscipiat, et quem excusset, repræsentare cogatur. Quod si alter eum prehendiderit, cuius causa non est, de eadem compositione, quam fur facere potuerat, pro labore suo quartam partem accipiat. Si autem fur inventus non fuerit, iam tunc et poenam furis, qui hunc excusset, perferat, et tantum de suo ipse componat, quantum fur, quem excusserat, convictus satisfacere potuerat. Si certe minor persona fuerit, et furem repræsentaverit ⁵, pro præsumptione sola et ipse C. flagella suscipiat. Si autem furem invenire non potuerit, et poenam furis et damnum ipse sustineat, quantum fur, quem excusserat, convictus satisfacere potuerat. Nam si præter furem alterius criminis quicunque reum excusserit, similiter C. flagella extensus accipiat; et si eum invenire vel præsentare nequierit, eidem continuo vindicta subiaceat, quam reum illum, qui excusus est, legalis sanctio pati demonstrat ⁶. Si vero servus, domino nesciente, ista commiserit, pro præsumptione sola CC. flagella suscipiat, et quem excusset præsentet. Quem si non presentaverit, dominus eius, si voluerit, pro eo summam com-

positionis exsolvat: quod si componere noluerit, iuxta crimen admissum, servum aut pro damno, aut pro suppicio tradat.

XXI. Antiqua. ⁷ Si servus domino vel conservo suo fecerit furtum.

Si servus domino suo vel conservo aliquid involaverit, in domini potestate consistat quid de eo facere velit: nec iudex se in hac re admisceat, nisi dominus servi fortasse voluerit.

XXII. Antiqua. ⁸ Infra quod tempus fur captus ⁹ iudici præsentari iubetur.

Si quis furem, aut quemcumque reum comprehendenter, statim perducat ad iudicem. Cæterum suæ domui amplius quam una die aut nocte eum retinere non audeat. Si quis contra hoc fecerit, quinque solidos pro sola præsumptione iudici cogatur exsolvere. Et si servus hec sine conscientia domini sui fecerit, C. flagella suscipiat. Si vero servus cum domini voluntate id commiserit, compositione redundet ad dominum. Ita ut si honestioris loci persona est, X. solidos iudici cogatur exsolvere, ex quibus medietatem sibi iudex usurpet, et aliam medietatem illi det, qui damnum noscitur pertulisse.

XXIII. Flavius Recesvintus Rex ¹⁰.

Si furtive alienus quadrupes occidatur.

Si quis caballum alienum, aut bovem, vel quolibet animalium genus nocte, aut occulte occidisse convincitur, novemcupli compositionem dare cogatur. Quod si convinci non potuerit quod talia fecerit, sacramenta evidentissime dabit. Si vero hoc servus, immittente domino, commiserit, et ex hoc manifestis indicis inventur, dominus servi tanquam fur novemcupli compositionem implere ¹¹ cogatur. Quod si servus non convincitur, inscribatur, et quum inventus fuerit talia commisisse, aut sexcuplum reddat, aut cui damnum fecit, ipse serviturus subiaceat. Quod si innox fuerit inventus, iuxta quod alii legibus est decretum, satisfaciat petitor domino servi.

¹ Toled. got. y S. J. R. sin autor ni nota.

² Toled. got. Fls. Cnd.

³ Toled. got. y S. J. R. cessionem, quantum de hæreditate invenire.

⁴ Lind. Fls. gls. Rcds. Rex.

⁵ Lind. præsentaverit.

⁶ Card. demonstrat. De vindicta vero soluta a præsum-

tore aut reo, ut diximus, alter qui cepit, quartam partem accipiat. Si vero &c.

⁷ Toled. got. y S. J. R. sin autor ni nota.

⁸ Toled. got. y S. J. R. Fls. gls. Recesvintus Rex.

⁹ Legion. perducatur ad iudicem.

¹⁰ Legion. Card. y Toled. got. Antiqua.

¹¹ Legion. exsolvere.

III. TITVLVS DE VSVRATORIBVS, ET PLAGIATORIBVS

MANCIPIORVM.

Flavius gloriosus Recesvintus Rex.

I. *Si quis mancipium alienum usurpet.*

II. *Si servum vel ancillam ingenuus plagiasse detegitur.*

III. *De ingenuorum filiis plagiatis.*

IV. *Si servus alienum plagiaverit servum.*

V. *Si servus ingenuum plagiaverit, domino imperante.*

VI. *Si servus ingenuum plagiaverit, domino nesciente.*

I. ¹ *Si quis mancipium alienum usurpet.*

Quicumque ingenuus mancipium usurpaverit alienum, eiusdem meriti mancipium alterum cum eo compellatur domino reformare. Si vero servus hoc fecerit, ipsum mancipium domino reddat, et C. flagella suscipiat. Quod si usurpatum mancipium præsens ² non fuerit, dominus servi eiusdem meriti mancipium illi domino det, qui mancipium amisit, donec qui ablatus est, restituatur: et sic ille ³, qui pro eo datus fuerat, serviturus domino reformetur.

II. Flavius Recesvintus Rex ⁴.

Si servum vel ancillam ingenuas plagiasse detegitur.

Si quis ingenuus servum alienum vel ancillam plagiaverit, quatuor servos aut ancillas domino vel dominae reformare cogatur, et centum flagellis publice verberetur. Quod si non habuerit unde componat, ipse subiaceat servituti.

III. Antiqua. ⁶ *De ingenuorum filiis plagiatis.*

Qui filium aut filiam alicuius ingenui vel ingenuæ plagiaverit, aut sollicitaverit, et in populos nostros, vel in alias regiones transferri fecerit: huius sceleris auctor patri aut matri, fratribusque, si fuerint, sive proximis parentibus in potestate tradatur, ut illi occidenti aut vendendi eum habeant potestatem. Aut si voluerint, compositionem homicidii ab ipso plagiatore consequantur, id est, solidos CCC. ⁷, quia parentibus venditi, aut plagiati non levius

esse potest, quam si homicidium fuisse admisum. Quod si eum ex peregrinis ad propria ⁸ portuerit revocare plagiator, CL. ⁹ solidos, hoc est, medietatem homicidii exsolvat; aut si non habuerit unde componat, ipse subiaceat servituti.

IV. Antiqua. ¹⁰ *Si servus alienum plagiaverit servum.*

Si servus servum plagiaverit alienum, domino nesciente, servus, qui hoc fecerit, CL. flagella coram iudice extensus accipiat; et sic etiam postmodum qui plagiatus est domino reformetur. Ille vero, cuius servus plagiatus fuerat, mercedem capturæ a plagiatori domino ¹¹ non requirat. Ita tamen, ut si fortasse qui plagiatus est, tarde reperiatur, plagiatori dominus a iudice districtus alium eiusdem meriti mancipium, aut etiam eundem plagiatorem ei, cuius servus aut ancilla plagiata ¹² est, dare compellatur: tamdiu sibi servituru, quamdiu suus servus aut ancilla ei restituantur, et ille ita postmodum domino suo reformetur.

V. Antiqua. ¹³ *Si servus ingenuum plagiaverit, domino imperante.*

Si servus ingenuum plagiaverit ex domini iusione, ipse dominus compositionem, quæ est de ingenuis constituta, compellatur implere ¹⁴: ita ut dominus C. publice flagella suscipiat, et servum iussa domini completentem molestia non contingat.

VI. ¹⁵ *Si servus ingenuum plagiaverit, domino nesciente.*

Si servus sine conscientia ¹⁶ domini sui inge-

¹ Toled. got. S. J. R. y Lind. CCL.

¹⁰ Legion. S. J. R. Complut. y Lind. sin autor ni nota.

¹¹ Card. domino requirat.

¹² Complut. plagiatus.

¹³ Card. Complut. y S. J. R. sin autor ni nota. Toled. got. Antiqua noviter emendata.

¹⁴ Complut. exsolvere.

¹⁵ Card. y Lind. Antiqua.

¹⁶ Legion. scientia.

nuum plagiaverit, parentibus plagiati sine aliqua dilatione tradatur, ut quod de eo facere voluerint, in eorum consistat arbitrio. Quod si qui

plagiatus est reduci potuerit, et dominus pro servo componere velit, libram ¹ auri pro iniuria ingenui ² dabit.

IV. TITVLVS DE CVSTODIA ET SENTENTIA DAMNATORVM.

- I. Si iudex pro crimen interpellatus postea contempnatur.
- II. Vt comes iudici auxilium præbeat pro comprehendendis in crimen accusatis.
- III. Si carcerem quis frangat, aut custodi persuadeat.
- IV. De tollendis commodis ab his, qui in cus-

- todia retinentur.
- V. Si iudex criminibus favens, criminosum absolvat.
- VI. De damno iudicis criminosum indebite absolvantis.
- VII. Vt reus non in absconso, sed publice percipiat ³ sententiam legis.

I. Flavius gloriosus Recesvintus Rex ⁴.

Si iudex pro crimen interpellatus postea contempnatur.

Si quis pro furto ⁵ interpellaverit iudicem, et eum contempnens postea sine conscientia eius aliquid a reo in compositionem acceperit, pro præsumptione sua quinque solidos iudici invitus exsolvat ⁶. Quod si hoc servus sine conscientia domini sui fecerit, C. flagella suscipiat, et dominus servi nullam molestiam ⁸ pertimescat. Nam si cum domini voluntate hoc fecerit, ipse dominus compositionem superius comprehensam compellatur exsolvere.

II. Antiqua. ⁹ Vt comes iudici auxilium præbeat pro comprehendendis in crimen accusatis.

Quotiens gotus, seu quilibet in crimen, aut in furto, aut in aliquo scelere accusatur, ad corripiendum eum iudex insecuratur. Quod si forte ipse iudex solus eum comprehendere, vel distingere non potest, a comite civitatis querat auxilium, quem sibi solus sufficere non possit. Ipse tamen comes illi auxilium dare non moritur, ut criminis reus insultare non possit.

III. Antiqua. ¹⁰ Si carcerem quis frangat, aut custodi persuadeat.

Si quis carcerem fregeat, aut custodi persuase-

rit, aut ipse carcerarius aut custos eos quos compeditos ¹¹ habet, sine iudicis iussione aliqua fraudulare præsumperit, eamdem poenam ¹² vel damnum, quod ipsi rei fuerant excepturi, sustineant.

IV. Antiqua. ¹³ De tollendis commodis ab his, qui in custodia retinentur.

Iudex si aliquos in custodia detinuerit, vel ii qui reos capiunt, aut custodiendos accipiunt, ab his quos in custodia miserint innocentes, cœnati ¹⁴ nomine nihil requirant, nec pro absolutione eorum aliquid beneficij consequantur. Quos vero culpabiles in custodia detinuerint, per singulos quos capiunt, singulos tremisses sibi præsumere non vetentur. Si vero talis sit fortasse conditio, ut ille qui captus fuerat, ad solvendam compositionem relaxetur; ipse iudex eamdem compositionem cogatur ¹⁵ implere. Quæ quum ad eum, cui debetur ad integrum, ipso insidente pervenerit, pro labore suo decimum consequatur. Si quis amplius, quam nos statuimus, accipere fortasse præsumperit, ei cui abstulit ¹⁶ reddat in duplo.

V. Antiqua. ¹⁷ Si iudex criminibus favens, criminosum absolvat.

Si iudex quolibet beneficio corruptus aliquem innocentem occiderit, simili morte damnetur. Si vero eum, qui morte dignus est, criminosum absolverit, septuplum quantum pro eius absolutione acceperat, illi, cui erat culpabilis, cogatur exsolvere, et de iudicaria potestate repulsus, infamis a sibi successore iudice distin-

¹ Card. libram auri pro iniuria dabit parentibus plagiati.

² Complut. ingenuo.

³ Legion. accipiat.

⁴ Legion. Antiqua. Toled. got. sin autor ni nota.

⁵ Complut. Si iudex pro crimen interpellatur, et postea contempnatur.

⁶ Card. crimine.

⁷ Card. exsolvat, et quod definitum est non valeat.

Quod si &c.

⁸ Card. Complut. y Lind. calumniam.

⁹ Emilian. Toled. got. y Complut. sin autor ni nota.

¹⁰ Card. Toled. got. S. J. R. y Lind. sin autor ni nota.

¹¹ Legion. y Complut. comprehensos.

¹² Card. compositionem.

¹³ S. J. R. sin autor ni nota.

¹⁴ Legion. Toled. got. S. J. R. Complut. y Lind. catenatici.

¹⁵ Legion. y Complut. compellatur. Card. compellat.

¹⁶ Complut. abstulerit.

¹⁷ Toled. got. Antiqua noviter. S. J. R. y Complut. sin autor ni nota.

gatur, ut eum, quem relaxavit, præsentet in iudicio, qualiter de crimen convictus poenam excipiat quam meretur.

IV. Flavius gloriosus Recesvintus Rex ¹.

De damno iudicis criminosum indebite absolvantis.

Iudex criminoso non parcat pro patrocinio aut amicitia alicuius. Nam si favens criminibus non

vindicaverit innocentem, et absolverit criminosum, non quidem moriatur, aut debilitatem corporis patiatur, sed tam pro homicidio quam pro omni negotio summam compositionis exsolvat.

VII. Antiqua. ² Vt reus non in absconso, sed publice percipiat sententiam legis.

Iudex quotiens occisus est reum, non in secretis aut in absconsis ³ locis, sed in conventu publice exerceat disciplinam.

V. TITVLVS DE FALSARIIS SCRIPTVRARVM.

I. *De his, qui regias auctoritates et præceptiones falsare præsumperint.*

II. *De his, qui scripturas falsas fecerint, vel falsare tentaverint.*

III. *De his, qui sub nomine regis aut iudicis commonitoria falsa sive finxerint sive detulerint.*

IV. *De his, qui testamentum contra viventis voluntatem falsaverint, vel aperuerint.*

V. *De his, qui voluntatem defuncti celare vel*

falsare pertendant.

VI. *Si quisque sibi nomen falsum imponat, aut parentes vel genus mutet.*

VII. *De callide et fraudulenter anterioribus scripturis confectis.*

VIII. *De callide et fraudulenter posterioribus scripturis confectis.*

IX. *De his, qui contra notarios publicos, ac regias iussiones principum recitare vel scribere ausi fuerint.*

I. ⁴ Flavius Cindasvintus Rex ¹⁰.

De his, qui scripturas falsas fecerint, vel falsare tentaverint.

Hi, qui in ⁵ auctoritatibus nostris vel præceptionibus aliquid mutaverint, diluerint ⁶, subtraxerint, vel interposuerint, vel tempus aut diem mutaverint, sive designaverint, et qui signum adulterinum sculperint vel impresserint: honestior ⁷ medianam ⁸ partem facultatum suarum amittat, fisci commodis profuturam; minor vero persona manum perdat, per quam tantum crimen admisit. Quod si contingat illos auditores vel iudices mori, ad quos audientia vel iussio destinata fuerat: aut episcopo loci ⁹, aut alio episcopo, vel iudicibus vicinis territorii illius, ubi iussum fuerat, negotium terminare liceat, et datum præceptionem offerre, et eorum iudicio negotium legaliter ac iustissime ordinare.

⁸ Complut. medietatem facultatum.

⁹ Complut. loci illius.

¹⁰ Legion. arriade: Antiqua. Complut. Cindas. Rex.

¹¹ Complut. fuerint.

¹² Complut. viro.

¹³ Complut. et eandem.

¹⁴ Complut. fuerit.

¹⁵ Legion. atque.